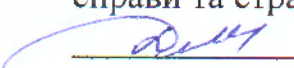

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Допускається до захисту
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

 доцент О.О. Драган

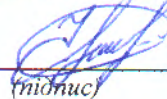
«10» листопада 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ
ПІДПРИЄМСТВА ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ «АРСЕЛ» КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

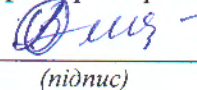
Виконав:

Чурпіта Михайло Анатолійович

(підпис)

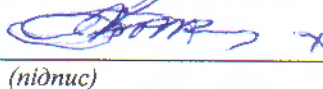
Керівник:

професор Варченко Ольга Миронівна

(підпис)

Рецензент:

доцент Хомяк Наталія Василівна

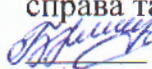

(підпис)

Я, Чурпіта Михайло Анатолійович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу
магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Затверджую
гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент І.В.Артімонова
«4» листопада 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Чурпіті Михайлу Анатолійовичу

Тема: Формування системи управління фінансовими ризиками підприємства за матеріалами ТОВ «Арсел» Київської області

Перелік питань, що розробляються в роботі: поглибити економічна сутність ризику, ризик-менеджмент та окреслити особливості управління ними; узагальнити методи аналізу та оцінювання фінансових ризиків діяльності підприємства; охарактеризувати організаційно-виробничу діяльність підприємства та визначити її особливості; провести аналіз фінансового стану підприємства та визначити чинники, що впливають на погіршення фінансової стійкості, ліквідності, поточної платоспроможності; провести аналіз організації управління ризиками на підприємстві та визначити її сильні та слабкі місця менеджменту; розробити алгоритм впровадження ризик-орієнтованої системи управління підприємством та дати їм детальний опис; обґрунтувати систему моніторингу ризиків на підприємстві та визначити особливості їх реалізації.

Вихідні дані: фінансова звітність ТОВ «Арсел».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад 2023 - січень 2024	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	жовтень 2024	виконано
Подання на рецензування	листопад 2024	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи професор О.М. Варченко
(підпис)

Здобувач М.А. Чурпіта
(підпис)

Дата отримання завдання «04» листопада 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Чурпіта М. А. Формування системи управління фінансовими ризиками підприємства за матеріалами ТОВ "Арсел" Київської області

Досліджено процес ідентифікації, аналізу та управління фінансовими ризиками підприємства. підприємств та управління ними, явища що їх зумовлюють.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування системи управління ризиками підприємства в умовах невизначеності середовища його функціонування.

Узагальнено, що підприємницький ризик розглядається як можливість відхилення від запланованого результату, яка піддається кількісній або якісній оцінці.

Розраховано значення коефіцієнта автономії протягом за період, що свідчить про відсутність фінансової незалежності підприємства. Так, одержане значення коефіцієнта фінансового ризику в декілька разів перевищує критичний рівень, що свідчить про високі фінансові ризики підприємства та негативно відображається на інвестиційній привабливості підприємства.

Встановлено, що підприємство не було забезпечено власними коштами на достатньому рівні за період дослідження, що також доводить про прояви кризи. Отже, фінансові ризики для підприємства є критичними, тому запровадження принципів ризик-менеджменту в систему управління підприємства є необхідним.

Запропоновано програму впровадження ризик-орієнтованої моделі управління на підприємстві повинна містити у собі такі блоки: 1) напрями розвитку та завдання служби ризик-менеджменту, що вирішуються в межах упровадження та підтримання ризик-орієнтованої системи управління підприємством; 2) вимоги до інтеграції системи управління ризиками з функціональними та міжфункціональними системами ризик-менеджменту; 3) опис взаємодії системи ризик-менеджменту із суміжними процесами, у межах яких ухвалюються основні управлінські рішення.

Випускна кваліфікаційна робота складається з 78 сторінок, містить 2 рисунків, 9 таблиць і 8 додатків. Список використаної літератури складається з 39 джерел.

Ключові слова: ризик-менеджмент, фінансова стійкість, ліквідність, поточна платоспроможність, управління ризиками.

ABSTRACT

Churpita M. A. Formation of the financial risk management system of the enterprise based on the materials of "Arsel" LLC of the Kyiv region

The process of identification, analysis and management of financial risks of the enterprise has been studied. enterprises and their management, the phenomena that determine them.

The purpose of the qualification work is to substantiate the theoretical and methodological principles and develop practical recommendations for the formation of the enterprise's risk management system in conditions of uncertainty in the environment of its functioning.

In general, entrepreneurial risk is considered as a possibility of deviation from the planned result, which is subject to quantitative or qualitative assessment.

The value of the coefficient of autonomy during the period was calculated, which indicates the lack of financial independence of the enterprise. Thus, the obtained value of the financial risk coefficient is several times higher than the critical level, which indicates high financial risks of the enterprise and has a negative impact on the investment attractiveness of the enterprise.

It was established that the enterprise was not provided with its own funds at a sufficient level during the period of the study, which also proves the manifestations of the crisis. Therefore, financial risks for the enterprise are critical, therefore, the introduction of risk management principles into the enterprise's management system is necessary. The proposed program for the implementation of a risk-oriented management model at the enterprise should contain the following blocks: 1) development directions and tasks of the risk management service, which are resolved within the framework of the implementation and maintenance of the risk-oriented enterprise management system; 2) requirements for the integration of the risk management system with functional and cross-functional risk management systems; 3) a description of the interaction of the risk management system with related processes, within which the main management decisions are made.

The graduation thesis consists of 78 pages, contains 2 figures, 9 tables and 8 appendices. The list of used literature consists of 39 sources.

Keywords: risk management, financial stability, liquidity, current solvency, risk management.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність ризику та особливості управління ними	7
1.2. Методи аналізу та оцінки фінансових ризиків діяльності підприємства	12
Висновки до першого розділу	17
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «АРСЕЛ» КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	19
2.1. Характеристика організаційно-виробничої діяльності підприємства	19
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства	23
2.3. Характеристика організації управління ризиками на підприємстві	30
Висновки до другого розділу	43
РОЗДІЛ III. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ТОВ «АРСЕЛ» КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	46
3.1. Впровадження ризик-орієнтованої системи управління підприємством	46
3.2. Обґрунтування системи моніторингу ризиків підприємства	53
Висновки до третього розділу	59
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	64
ДОДАТКИ	68

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України зі змінами і доповненнями – Електронний ресурс: Режим доступу: http://www.businesslaw.org.ua/wp-content/lit/gospodarskij_kodeks_ukrajini.pdf
2. Дячков Д.В. Формування системи ризик-менеджменту підприємства. Економічний форум. 2015. No 4. С. 235–241.
3. Wideman M.R. Project and Program Risk Management: A Guide to Managing Project Risks and Opportunities (PMBOK Hand books). Pennsylvania: PMI, 1992. 57 p.
4. Heerkens G.R. Project Management. New York : McGraw-Hill. 2002. 250 p.
5. Cooper D., Grey S., Raymond G., Walker P. Project Risk Management Guidelines: Managing Risk in Large Projects and Complex Procurements, John Wiley & Sons, Ltd. 2004. 401 p.
6. Вараксіна О.В., Кругова А.О. Сутність підприємницького ризику в господарській діяльності підприємства. Економіка та суспільство. 2021. No 4. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/217/208>
7. Шепеленко О.В. Управління підприємницькими ризиками суб'єкта господарювання. Економічні науки. 2018. No 4(52). С. 189–199.
8. Корольок Т.В. Систематизація і класифікація ризиків у галузях економічної науки. Галицький економічний вісник. 2015. Т. 48. No 1. С. 62–71.
9. Тешева Л.В., Грищенко В. Теоретико-методичні засади вибору агроінноваційних проєктів на основі оцінки їх ризиковості. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. No 6. С. 621–625.
10. Гросул, В. А., & Усова, М. О. Ризик: сутність, причини виникнення та основні види. Економічний простір. 2021. Вип.(176), 58-64. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-9>
11. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 480 с.

12. Семенова С. М. Класифікація ризиків: систематизований підхід з метою управління. Вісник Хмельницького національного університету 2020. № 4, Том 2. [https://doi.org/10.31901/2307-5740-2020-284-4\(2\)-8](https://doi.org/10.31901/2307-5740-2020-284-4(2)-8)
13. Чуприна І.В. Поняття та класифікація ризиків в підприємницькій діяльності. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 2012. № 4 (70). С. 187-194.
14. Балдинюк, В. Ризик-менеджмент як інструмент управління діяльності суб'єктів господарювання. Економіка та суспільство. 2023. Вип. (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-39>
15. Данченко О.Б., Занора В.О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень: монографія. Черкаси: ГПІ Чабаненко Ю. А. 2019. 278 с.
16. Михайленко О. В., Ніколаєнко С. М., Насіканова О. О. Управління ризиками діяльності підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2017. Вип. 6. С. 144–147.
17. Цвігун Т. В. Механізм управління ризиками в системі управління підприємством. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». 2017. Вип. 23. Ч. 2. С. 9-13.
18. Дьяченко Я. Я. Удосконалення системи управління ризиками інвестиційних проектів. Наукові праці НДФІ. 2018. № 4 (85). С. 17–29.
19. Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 344 с.
20. Лук'янова В.В. Діагностика ризику діяльності підприємства : монографія. Хмельницький: В.В. Ковальський, 2017. 312 с.
21. Зоріна О.А. Методи аналізу фінансових ризиків. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку контролю і аналізу. 2020. № 2(20). С. 221–229
22. Дмитрієв М.М., Кошечкін С.А. Кількісний аналіз ризику інвестиційних проектів. URL: https://www.cfin.ru/finanalysis/quant_risk.shtml

24. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навчальний посібник. Київ: Центр навч. літ. 2018. 312 с.

25. Сайт ТОВ «Арсел». <https://bud.arsel.com.ua/>

26. Управління структурою капіталу підприємства: фінансово-управлінський аспект: колективна монографія: Шуст О.А., Варченко О.М., Свиноус І.В., Артимонова І.В., Драган О.О., Герасименко І.О., Ткаченко К.В., Зубченко В.В., Гаврик О.Ю., Хомовий С.М., Гудзій В.І. Біла Церква, 2021. 318 с.

27. Орлик О. В. Фінансові ризики в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Інноваційна економіка. 2016. № 5-6 [63]. С. 218–223.

28. Нечипоренко А.В., Костікова К.О. Адаптація зарубіжних практик фінансового ризик-менеджменту до діяльності українських підприємств. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2023. № 1(11). С.46-58.

29. Скибінська З., & Ішук Е. Формування моделі ризик-менеджменту у системі управління підприємством. Економіка та суспільство. 2024. Вип. (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-123>

30. Чайкіна А.О. Особливості інтеграції ризик-менеджменту в систему управління підприємством. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-5>

31. Чайкіна А.О., Золотар К.В. Основи формування системи ризик-менеджменту на підприємстві. Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 14 червня 2021 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С. 47–48.

32. Дуднєва Ю.Е., Антипцева О.Ю., Обиденнова Т.С. Ризик-менеджмент: інтегрований підхід до організації. Економіка і суспільство. 2019. Вип. 20. С. 229–236.

33. Перерва П. Г., Шаульська Л.В., Кобелева Т.О. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука

сталого розвитку бізнес-структур. Економіка і організація управління 2023. 37.
DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.4>

34. Кобелева Т.О., Витвицька О.Д., Перерва П.Г., Ковальчук С.В. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності. Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр. Харків: НТУ "ХПІ", 2022. № 1. С. 52-57. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492>

35. Віленчук О.М. Концептуальні підходи до ідентифікації, оцінювання та управління ризиками в аграрній сфері. Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. 2013. № 1–2(2). С. 137–147.

36. Ідобаєва А. Л. Інформаційне забезпечення процесу управління ризиками промислових підприємств. Ефективна економіка. 2020. № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8300> (дата звернення: 01.11.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.10.149](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.149)

37. Поліщук В. В., Келемен М. Ю., Млавець Ю. Ю. та ін. Концептуальна модель оцінювання рівня керованості процесами у складних системах враховуючи ризик-орієнтовані фактори. Науковий вісник Ужгородського університету: серія Математика і Інформатика. 2021. Вип. 2 (39). С. 158-171.

38. Кічор В.П. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Львів: Растр-7, 2015. 238 с

39. Кравченко В. Управління фінансово-економічними ризиками підприємства на основі довгострокової моделі розвитку. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2017. № 3. С. 82-102